

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Суми, 23 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

Балєв Валерій Євгенович,
аспірант,
Сумський державний університет

ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ: КЛЮЧОВІ ЕТАПИ

Політика управління капіталом страхової компанії повинна здійснюватися послідовно та включати такі етапи.

Розробка та реалізація фінансових рішень, в тому числі і стосовно управління капіталом повинна базуватись на інформації, отриманої в результаті фінансового аналізу існуючого стану капіталу підприємства в розрізі кількісних та якісних показників. Кількісні та якісні показники, які необхідно аналізувати для прийняття рішень в управління капіталом подані на рис. 1.

Після отримання результатів аналізу сучасного стану капіталу компанії необхідно провести розрахунок цільових показників, що використовуються в управлінні капіталом компанії (таргетований фінансовий важіль, фактичний запас платоспроможності, вартість капіталу, гранична вартість капіталу, ефективність використання капіталу).

Показник «таргетований фінансовий важіль» відображає таке співвідношення власного капіталу та зобов'язань, які компанія може досягати за умови формування максимально сприятливої кон'юнктури фінансового ринку та ринку страхових послуг, при цьому забезпечуючи виконання всіх законодавчо визначених нормативів (в частині платоспроможності компанії, в частині розміщення страхових резервів, тощо). Як правило, компанії мають відхилення фактичного показника фінансового важеля від його таргетованого значення, що

обумовлено мінливістю зовнішнього фінансового середовища.

Рисунок 1. Класифікація кількісних і якісних показників аналізу капіталу страхової компанії (складено автором)

Наступним етапом є визначення джерел формування необхідного обсягу капіталу страхової компанії та відповідних витрат (власний капітал та зобов'язання, в тому числі страхові резерви). На даному етапі приймаються рішення щодо доцільності нарощення власного капіталу у способи визначені вище, можливості збільшення обсягів надання страхових послуг і, як наслідок нарощення страхових резервів, та доцільність використання кредитних ресурсів банків.

Здійснення оптимізації структури капіталу за базовими критеріями є наступним етапом. Найчастіше застосовуються такі критерії як мінімізація вартості капіталу, максимізація фінансової рентабельності, мінімізація рівня фінансових ризиків. Оптимальною може вважатись така структура капіталу, яка формує мінімальні витрати по його обслуговуванню, тобто завдання полягає у визначенні такого фінансового важелю, який би забезпечував мінімальний розмір середньозваженої вартості капіталу. Крім того для формування таргетованого фінансового важелю важливе значення має розрахунок показників гранична вартість капіталу та гранична ефективність капіталу компанії.

Для визначення оптимальної структури капіталу необхідно проаналізувати взаємозв'язок оцінки поточної і майбутньої середньозваженої вартості капіталу підприємства. Такий взаємозв'язок забезпечується використанням показника граничної вартості капіталу, що розраховується на основі прогнозних значень витрат, що компанія змушене буде сформувати для відтворення необхідної структури капіталу при певних умовах фінансового ринку. Особливо у випадку, коли необхідно кардинально змінювати обсяги та структуру капіталу, як правило такі рішення розглядаються з точки зору стратегічного фінансового менеджменту.

Показник граничної вартості капіталу характеризує приріст середньозваженої вартості капіталу до суми кожної нової його одиниці, що додатково залучається підприємством.

Залучення додаткового капіталу як за рахунок власних, так і за рахунок позикових джерел має на кожному етапі розвитку компанії свої економічні межі і, як правило пов'язане зі зростанням середньозваженої вартості капіталу. Так, залучення власного капіталу за рахунок

прибутку обмежене загальними його розмірами; збільшення об'єму емісії акцій і облігацій понад точку насичення ринку можливо лише при більш високому розмірі виплачуваних дивідендів або купонного прибутку; залучення додаткового банківського кредиту в зв'язку із зростанням фінансового ризику для них (через зниження рівня фінансової стійкості) може здійснюватися лише на умовах зростання ставки відсотка за кредит.

Використання для визначення оптимальної структури капіталу через критерій максимізації фінансової рентабельності передбачає розрахунок показника ефекту фінансового важелю. Наразі існує два способи розрахунку ефекту фінансового важелю «європейський» та «американський». «Американський» варіант має безпосередню прив'язку до доходності акцій компанії. Такий підхід обумовлений фактично ринковоорієнтованою моделлю фінансового ринку, яка передбачає провідну роль фондового ринку в залученні капіталу для розвитку компанії. «Європейська» модель відповідає банкоцентричній побудові фінансового ринку та передбачає ключову роль у фінансуванні компаній банківської системи країни. В Україні більш розповсюдженою є європейська модель, в силу того, що фінансовий ринок має ознаки банкоцентричності. В даному випадку слід зазначити, що розрахунок ефекту фінансового важелю можливий саме для страхових компаній, створених у вигляді публічних акціонерних товариств. Згідно Закону України «Про страхування» страхові компанії можуть створюватись у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю. Тому для страхових компаній, які створені в інших ніж акціонерна формах власності, розрахунок фінансового важелю за американським способом є неможливим.

Контроль розриву між фактичним та таргетованим фінансовим важелем компанії та визначення швидкості подолання розбіжності є важливим етапом у формуванні політики управління капіталом та передбачає моніторинг фактичного значення фінансового важеля та його відхилення від таргетованого значення, а також прийняття своєчасного рішення щодо зміни структури капіталу для подолання розбіжності.

Таким чином політика управління капіталом страхової компанії повинна забезпечити виконання нею зобов'язань відповідно до укладених контрактів зі страхувальниками та максимізацію добробуту власників в поточному та перспективному періоді свого функціонування.

УДК 368.911

Бойко Олена Іванівна,
аспірант,

Сумський державний університет, Суми

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМПАНІЙ ЗІ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ

В сучасних умовах економічної нестабільності в Україні зростає потреба розвитку таких інституцій фінансового ринку, які могли б забезпечити економіку довгостроковими інвестиціями. Вивчаючи досвід розвинених країн світу, такими інституціями є страхові компанії, які ведуть діяльність у сфері страхування життя.

Ринок страхування життя є невід'ємною частиною економіки та соціальної політики держави. З одного боку це означає, що страхування життя виконує захисну функцію від непередбачуваних або передбачуваних, але